

Kommunledningskontoret
Samuel Larsson

Valnämnden

Ställningstagande om att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade i valet till riksdagen, kommun- och regionfullmäktige 2026

Ärendet

Av vallagen (2005:837) följer att en kommun kan delas in i flera valkretsar och att kommunen ska delas in i geografiska röstningsområden, det vill säga valdistrikt. Kommunfullmäktige beslutar om valkretsarnas utformning medan länsstyrelsen fastställer beslutet. Vad gäller valdistrikten beslutar länsstyrelsen om förändrad indelning på förslag av kommunfullmäktige.

Kommunen ska granska valdistrikten i god tid innan den 1 december året före valåret. Om valdistrikten ändras kan också valkretsarna behöva ändras.

Kommunledningskontoret har utrett Danderyds kommuns valkretsindelning och valdistrikt med utgångspunkt i vallagens bestämmelser och Valmyndighetens rådgivning. Bedömningen är att det saknas skäl att ändra nuvarande indelning i en enda valkrets eller utformningen av de 20 valdistrikten.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Valnämndens beslut

Valnämnden bedömer att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade vid valet till riksdag, kommun och region 2026.

Kommunledningskontorets utredning

Antal röstberättigade i Danderyds kommun

Den 1 mars, året före varje valår, sammanställer Valmyndigheten statistik över antalet röstberättigade i landets kommuner. Statistiken används som underlag för flera beslut inför valet:

- Enligt 4 kap 12 § vallagen som underlag för kommun- och regionfullmäktiges beslut om **valkretsindelning**.
- Enligt 4 kap 17 § som underlag för kommunfullmäktige och länsstyrelsens beslut om **valdistriktsindelning**.
- Enligt 5 kap. 1 § kommunallagen som underlag till kommunfullmäktiges beslut om **antal ledamöter i kommunfullmäktige**.

Den 1 mars 2025 sammanställde Valmyndigheten statistik över antalet röstberättigade i landets kommuner.

Kommunledningskontoret
Samuel Larsson

Valdistriktskod	Valdistriktsnamn	Röstberättigade 1 mars 2025	Röstberättigade 1 mars 2021
01620101	Gamla Enebyberg	1224	1 220
01620102	Sätra Äng	1225	1 173
01620103	Klingsta	1375	1 397
01620104	Kevinge Strand- Charlottenberg	1380	1 349
01620105	Kevinge- Mörbyskogen	1376	1 298
01620106	Berga-Rinkeby	1533	1 528
01620107	Mörby	923	920
01620108	Nora	1258	1 263
01620109	Anneberg	1299	1 275
01620110	Norra Djursholm	1180	1 215
01620111	Mellersta Djursholm	1030	1 001
01620112	Djursholms Ekeby	1120	1 154
01620113	Långängen- Tranholmen	1309	1 258
01620114	Stocksund	1161	1 163
01620115	Svalnäs	1094	1 084
01620116	Södra Djursholm	1000	1 000
01620117	Djursholms Ösby	1144	1 108
01620118	Sikreno	1298	1 255
01620119	Inverness	1488	1 172
01620120	Västra Enebyberg	1285	1 291
	Totalt	24 702	24 124

Det senaste tillfället då valnämnden tog ställning till valdistriktens utformning var genom beslut av den 8 juni 2021 (§ 3). Antalet röstberättigade i kommunen har sedan dess ökat med 578. Det kan jämföras med ökningen mellan 2017 och 2021 som var 247.

Kommunledningskontoret
Samuel Larsson

Danderyds kommun bör inte indelas i flera valkretsar

Enligt 4 kap 11 § vallagen är huvudregeln att en kommun ska utgöra en enda valkrets. Av 4 kap 12 § vallagen följer dock att kommuner som har 36 000 röstberättigade får delas in i två eller flera valkretsar. En kommun som har färre än 36 000 röstberättigade får delas in i valkretsar endast om det finns särskilda skäl för det. En sådan ändring ska föreslås av kommunfullmäktige till länsstyrelsen senast den 31 oktober året före det valår då den nya indelningen ska gälla för första gången.

Särskilda skäl kan utgöras av att det nyligen skett en genomförd kommunsammanslagning eller att det föreligger politiska traditioner eller historiska skäl. Det kan även finnas valtekniska argument som talar för en valkretsindelning, till exempel om ett stort antal ledamöter ska väljas och kandidatnamnen på partiernas valsedlar blir så många att det i praktiken blir svårt att hantera listorna (prop 2013/14:48, s 51).

Små valkretsar kan leda till negativa konsekvenser såsom att spärrarna blir högre för de mindre partierna att komma in i kommunfullmäktige. Därutöver kan risken öka för att kommunfullmäktige i mindre utsträckning återspeglar valresultatet ur proportionell synvinkel (a prop, s 50).

Med sina knappt 25 000 röstberättigade ligger Danderyds kommun med god marginal under gränsen på 36 000. Några särskilda skäl föreligger inte för att valkretsindelning ska genomföras.

Bedömningen blir därmed att Danderyds kommun inte ska delas in i flera valkretsar.

Danderyds kommun bör inte ändra nuvarande indelning i valdistrikt

Enligt 4 kap 16 § vallagen ska varje kommun delas in i geografiska röstningsområden (valdistrikt).

Av 4 kap 17 § vallagen följer vidare att ett valdistrikt ska omfatta mellan 1 000 och 2 000 röstberättigade. Om det finns särskilda skäl får ett valdistrikt omfatta färre än 1 000 eller fler än 2 000 röstberättigade. Ett valdistrikt får omfatta färre än 300 röstberättigade endast om det finns synnerliga skäl. Det är länsstyrelsen som slutligen beslutar om ändringar i valdistrikten. Beslutet fattas på förslag av kommunfullmäktige.

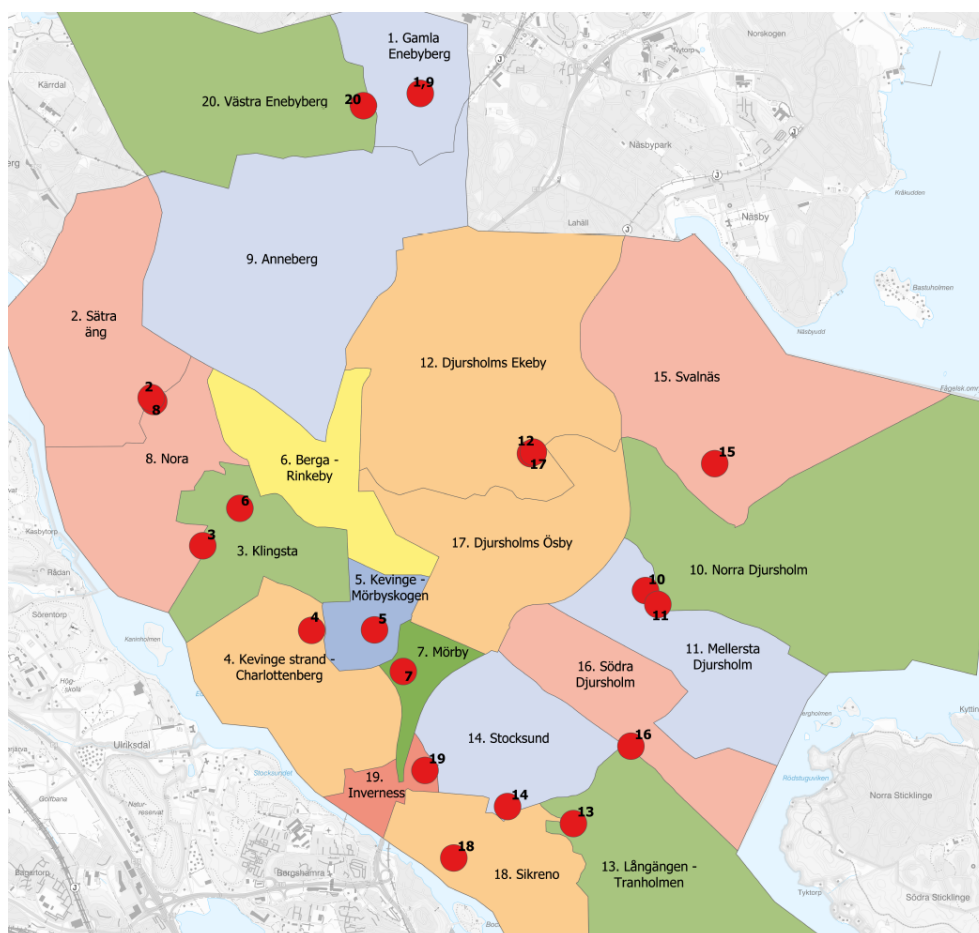
Varje kommun har en skyldighet att se över indelningen året närmast före det år då ordinarie val till riksdagen skall hållas. Länsstyrelsens beslut om indelning i valdistrikt ska, enligt 4 kap 18 § vallagen, meddelas senast den 1 december året före det år då beslutet ska tillämpas första gången.

Enligt Valmyndighetens rådgivning ska valdistrikten ha beskrivande namn, helst inte delas upp i flera ytor (så kallade enklaver, helst ha rätta gränser, och ha korrekta valdistriktskoder. Ett valdistrikt ska vara rationellt utformat kring ett område och ge de röstberättigade en bra väg till vallokalen. En röstberättigad ska till exempel inte behöva passera en annan vallokal på väg till sin egen vallokal. Vidare ska ett valdistrikts gränser i första hand följa

Kommunledningskontoret
Samuel Larsson

befintliga fastighetsgränser. Valdistriktsgränsen får också gärna följa topografiska landmärken, till exempel vattendrag och vägar, som ligger fast mellan valen. Gränserna ska inte gå i sicksack över andra gränser utan helst helt och hållet följa befintliga gränser.

Följande bild visar de 20 nuvarande valdistrikten, en indelning som gällde i valet 2024. De röda cirkarna visar lokaliseringen av vallokalerna, fördelade på 17 byggnader.

Danderyds kommuns nuvarande valdistrikt får anses uppfylla kraven om rationell utformning och att röstberättigade ska ha en bra väg till vallokalen.

Vad gäller antalet röstberättigade i respektive valdistrikt kan det noteras att 19 av 20 distrikt ligger inom det rekommenderade spannet på 1 000–2 000. Undantaget är valdistrikt 7, Mörby, som har 923 röstberättigade. Av betydelse i detta sammanhang är att distriktet utgör kommunens ”placeringsdistrikt” (tidigare kallat ”rubrikdistrikt”). Placeringsdistriktets syfte är att samtliga röstberättigade ska kunna föras in i en röstlängd, det vill säga även dem som inte är folkbokförda på en särskild fastighet. Dessa

Kommunledningskontoret
Samuel Larsson

personer blir folkbokförda på en så kallad rubrikfastighet – ”på kommunen skriven”, ”utan känd hemvist” eller ”utvandrad”. Eftersom distriktet används som placeringsdistrikt för personer utan fast folkbokföringsadress i kommunen, får skäl anses föreligga för att distriktet ska vara oförändrat.

Således blir den slutliga bedömningen att Danderyds kommuns nuvarande indelning i 20 valdistrikt inte ska ändras.

Kommunledningskontorets bedömning

Kommunledningskontoret har genomfört en översyn av Danderyds kommuns indelning i valkrets och valdistrikt med utgångspunkt i vallagens bestämmelser och med beaktande av Valmyndighetens rådgivning. Bedömningen är att det inte föreligger något behov av att förändra den nuvarande indelningen i en valkrets eller utformningen av de tjugo valdistrikten.

Konsekvenser för barn och unga

Valnämndens verksamhet har inte några direkta konsekvenser för barn och unga, eftersom uppdraget som röstmottagare endast kan innehas av personer som fyllt 18 år och rösträtt tillkommer först vid denna ålder.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet får inga ekonomiska konsekvenser.

André Schembri
Kanslichef

Samuel Larsson
Kommunsekreterare

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Ställningstagande om att Danderyds kommuns valkrets och valdistrikt ska vara oförändrade i valet till riksdagen, kommun- och regionfullmäktige 2026

Expedieras
Länsstyrelsen